

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 111/18
V Lucemburku dne 25. července 2018

Rozsudek ve věci C-528/16
Confédération paysanne a další v. Premier ministre a Ministre de
l'Agriculture, de l'Agroalimentaire et de la Forêt

Organismy získané mutagenézí představují geneticky modifikované organismy a v zásadě podléhají povinnostem stanoveným směrnicí o geneticky modifikovaných organismech

Těmto povinnostem však nepodléhají organismy získané technikami mutagenéze, které jsou již dlouho běžně používány a u kterých je dlouhodobě dokumentována bezpečnost, přičemž členské státy mají možnost na ně při dodržení unijního práva vztáhnout povinnosti stanovené uvedenou směrnicí nebo jiné povinnosti.

Na rozdíl od transgeneze je mutagenéze souborem technik umožňujících pozměnit genom živých organismů bez vložení cizí DNA. Techniky mutagenéze umožnily vyvinout odrůdy osiv odolné proti selektivním herbicidům.

Confédération paysanne jsou francouzské zemědělské odbory hájící zájmy malých zemědělských podniků. Spolu s dalšími osmi sdruženími podaly k francouzské Conseil d'État (státní rada) žalobu týkající se francouzské právní úpravy vyjímající organismy získané mutagenézí z povinností uložených směrnicí o geneticky modifikovaných organismech¹. Uvedená směrnice zejména stanoví, že geneticky modifikované organismy podléhají povolení, a to po zhodnocení rizik, která mohou představovat pro lidské zdraví a pro životní prostředí, a uplatňuje na ně požadavky v oblasti sledovatelnosti, označování a monitorování.

Confédération paysanne a ostatní sdružení tvrdí, že techniky mutagenéze se postupem času změnily. Před přijetím směrnice o geneticky modifikovaných organismech se uplatňovaly pouze konvenční či náhodné metody mutagenéze, které se používaly *in vivo* pro celé rostliny. Technický pokrok následně vedl ke vzniku technik mutagenéze *in vitro*, které umožňují mutace cílit tak, aby se získal organismus odolný vůči některým herbicidům. Podle Confédération paysanne a ostatních sdružení přitom použití odrůd osiv odolných proti herbicidům představuje riziko významného poškození životního prostředí a zdraví lidí a zvířat, stejně jako u geneticky modifikovaných organismů získaných transgenezí.

V této souvislosti Conseil d'État (státní rada) vyzvala Soudní dvůr, aby v podstatě určil, zda organismy získané mutagenézí jsou geneticky modifikovanými organismy a podléhají povinnostem stanoveným směrnicí o geneticky modifikovaných organismech.

V dnešním rozsudku má Soudní dvůr nejprve za to, že **organismy získané mutagenézí jsou geneticky modifikovanými organismy** ve smyslu směrnice o geneticky modifikovaných organismech, jelikož techniky a metody mutagenéze mění genetický materiál organismu způsobem, jehož se přirozenou cestou nedosáhne. Z toho plyne, že **tyto organismy v zásadě spadají od působnosti směrnice o geneticky modifikovaných organismech a podléhají povinnostem, jež stanovuje.**

Soudní dvůr však konstatuje, že ze **směrnice o geneticky modifikovaných organismech** vyplývá, že **se nevztahuje na organismy získané určitými technikami mutagenéze, a sice**

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES ze dne 12. března 2001 o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/220/EHS (Úř. věst. 2001, L 106, s. 1; Zvl. vyd. 15/06, s. 77).

těmi, které jsou již dlouho běžně používány a u kterých je dlouhodobě dokumentována bezpečnost. Soudní dvůr nicméně upřesňuje, že **členské státy mají možnost na takové organismy při dodržení unijního práva (zejména pravidel týkajících se volného pohybu zboží) vztáhnout povinnosti stanovené směrnicí o geneticky modifikovaných organismech nebo jiné povinnosti.** Skutečnost, že tyto organismy jsou vyloučeny z působnosti směrnice, totiž neznamená, že je zúčastněné osoby mohou libovolně záměrně uvolňovat do životního prostředí nebo uvádět na trh v rámci Unie. Členské státy tedy mají možnost v této oblasti při dodržení unijního práva, zejména pravidel týkajících se volného pohybu zboží, přijímat právní předpisy.

Pokud jde o to, zda se směrnice o geneticky modifikovaných organismech použije i na organismy získané technikami mutagenese, které se objevily až po jejím přijetí, Soudní dvůr má za to, že nepříznivé účinky spojené s používáním těchto **nových technik mutagenese** by se mohly ukázat být obdobou nepříznivých účinků plynoucích z výroby a šíření geneticky modifikovaných organismů prostřednictvím transgeneze, jelikož přímá modifikace genetického materiálu organismu prostřednictvím mutagenese má stejné účinky jako zavedení cizího genu do organismu (transgeneze) a tyto nové techniky umožňují produkovat geneticky modifikované odrůdy rychlostí a rozsahem nesrovnatelnými s použitím tradičních metod mutagenese. Vzhledem k těmto společným rizikům by vyloučení organismů získaných novými technikami mutagenese z působnosti směrnice o geneticky modifikovaných organismech ohrozilo cíl uvedené směrnice spočívající v odvrácení nepříznivých účinků na lidské zdraví a životní prostředí a porušovalo by zásadu předběžné opatrnosti, kterou má daná směrnice uplatňovat. Z toho plyne, že **se směrnice o geneticky modifikovaných organismech použije i na organismy získané technikami mutagenese, které se objevily až po jejím přijetí.**

Závěrem se Soudní dvůr zabývá tím, zda geneticky modifikované odrůdy získané mutagenézí musí splňovat podmínku stanovenou jinou unijní směrnicí², podle níž lze geneticky modifikovanou odrůdu zapsat do „společného katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin, jejichž osivo nebo sadbu lze uvádět na trh,“ pouze tehdy, pokud byla přijata veškerá vhodná opatření, aby se zabránilo nepříznivým účinkům na lidské zdraví a životní prostředí. Soudní dvůr má za to, že pojmu „geneticky modifikovaná odrůda“ je třeba rozumět jako odkazu na pojem „geneticky modifikovaný organismus“ ve směrnici o geneticky modifikovaných organismech, takže odrůdy získané mutagenézí, které spadají pod uvedenou směrnici, musí splňovat výše uvedenou podmínku. Naproti tomu odrůdy získané pomocí technik mutagenese, které jsou již dlouho běžně používány a u kterých je dlouhodobě dokumentována bezpečnost, jsou z uvedené povinnosti vyňaty.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106

² Směrnice Rady 2002/53/ES ze dne 13. června 2002 o společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin (Úř. věst. 2002, L 193, s. 1; Zvl. vyd. 03/36, s. 281) ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 ze dne 22. září 2003 (Úř. věst. 2003, L 268, s. 1; Zvl. vyd. 13/32, s. 432).